

CIVITTA

Tepsli

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUM

\ Poliitikainstrumentide arutelu Energiatõhususe tööühm

- 14.00 – 14.10 Sissejuhatus
- 14.10 – 16.45 Arutelu
- 16.45 – 17.00 Kokkuvõtted

26.01.2023

PÄEVAKAVA

1. 14.00 – 14.10 Sissejuhatus
2. 14.10 – 16.45 Arutelu
3. 16.45 – 17.00 Kokkuvõtted

Eesmärgid, mõõdikud, poliitikainstrumendid

Valdkonna arengukava, programm ja tulemusvaldkonna aruanne on sisendiks riigieelarve koostamisel. Programm määrab arengukavas seatud alaeesmärgi saavutamisele kaasa aitavad meetmed, mõõdikud ja rahastamiskava. Valdkonna arengukava aruandlus toimub tulemusvaldkonna aruandluse raames programmide ja vajaduspõhiste hindamiste kaudu. ENMAK 2030 seire:

https://mkm.ee/sites/default/files/energeetika_tulemusvaldkonna_2020.pdf

Poliitikainstrumendid eesmärkide saavutamiseks võivad olla

- õiguslikud (nt seadus, määrus),
- majanduslikud (nt eelarve, maksud, toetused, suurinvesteering jms) ja
- kommunikatsioonimehhanismid (nt strateegilised dokumendid, poliitika, nõukojad, teabepäevad jms).

ENERGIATÕHUSUSE VALDKONNA EESMÄRGID

ENMAK 2035

2035 on primaarenergia sisemaine tarbimine 2020. aasta tasemel. (Primaarenergia tarbimine ei ületa aastaks 2030 47 TWh ning aastaks 2035 ~50 TWh)

Energia lõpptarbimine ei ületa aastaks 2030 31,6 TWh ning 2035 aastaks 2030.aasta taset.

Kumulatiivne energiasääst aastaks 2030 on ~19 TWh. Alates 2031 jätkub kumulatiivse energiasäästu saavutamine 1,5% aastas.

Energiasääst sektorite lõikes (RePower, FF55):

- Avalik sektor
- Tööstus
- Majapidamised
- Transport
- Teenindus sh IKT
- Põllumajandus, metsandus, kalandus

HOONED (SEOTUD DOKUMENDID - REKS, ELUKESKKONNA ARENGUKAVA?)

REKS: Aastaks 2030 oleks strateegias esitatud jaotuse alusel rekonstrueeritud 22%, aastaks 2040 64% ja aastaks 2050 100% rekonstrueerimata hoonete pindalast.

[Hoonete-rekonstrueerimise-pikaajaline-strateegia-lõppraport 2020-06-02.pdf \(ekyl.ee\)](#)

- Hoonete energijuhtimissüsteemide arendamine ja toetusprogrammi väljatöötamine (automaatika, tarbimisejuhtimine, taastuenergia tootmine, salvestus, laadimine). Teadvustada mikrotootmise eesmärgina eelkõige kohapealse energia vajaduse katmist. **Kas selleks on vajalik kohandada õigusakte?**
- **Kombineerida renoveerimisprogramme kaugkütte ja -jahutuse renoveerimisega.** Elukeskkonna arengukava ja renoveerimise meetmed peaks arvestama mh ka kaugkütte võrkude renoveerimisega (sh madalatemperatuurilisele üleminek). Toetusmeetmetes sihtgrupi diferentseerimine taskukohasuse vaatest. **Kus on rekonstrueerimise vajadusega võrgud (suured rekonstrueeritud, väikestel võrkudel arengukava)? Millel on fookus ENMAK-s? (nt järgmise põlvkonna lahendused, elektrifitseerimise lahendused)**
- **Renoveerimislaine etappideks jagamine** ja taastuenergia pakkumise lõimimine (**kuidas oleks mõistlik etappideks jagada?**).
- **Energiatõhususe/taastuenergiasüsteemide rahastamise mudeli väljatöötamine** (nt hüpoteegid, kinnisvaramaks) **Kas ENMAK või REKS, Elukeskkonna AK? Sh digitaliseerimine, arvestid.**
- **Kaugloetavate arvestite kasutusele võtmine** (90% kaetud 2021) ja andmete edastamine kesksesse andmebaasi nt EHRI. Edasiarendusena ka kütte- ja ventilatsioonisüsteemide ühtse juhtimise ja reaajas monitoorimise edendamine.
- **Regionaalsete/kohalike nõustamiskeskuste/nõustamispunktide loomine hoonete energiatõhususe nõustamiseks**, sh ekspertide koolitamine.
- **KOV toetamine hoonete energiatõhususe tõstmisel:** hankejuhiste täiendamine (rohelist kriteeriumid), elamute renoveerimisprogrammid maapiirkondades, hoonete tehnilise seisukorra hindamise põhimõtted ja auditid, taastuenergia tootmise toetamine

KOV roll: ülevaadet hoonefondist, KOV hoonete halduse pikk plaan, ametnike teadmiste kasvatamine, KÜ-de nõustamine, ettevõtjate tunnustamine, rohelist kriteeriumite rakendamine hangetes

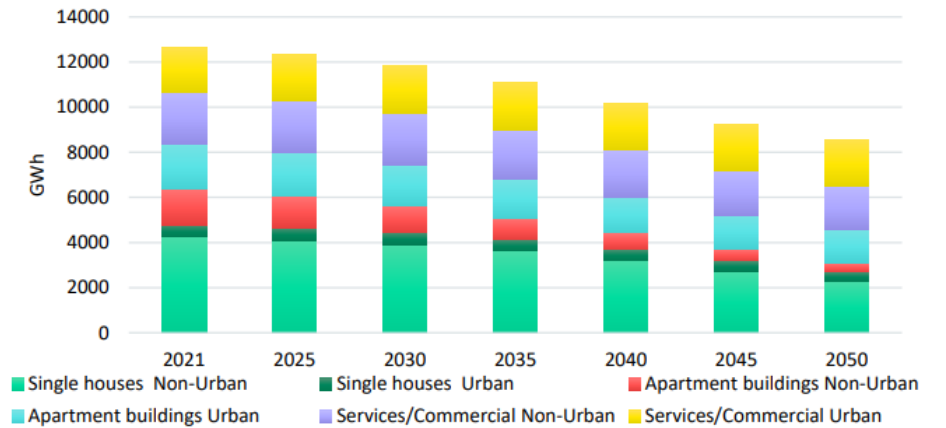

Figure 6-3. Heat demand projections till 2050 (without industry)

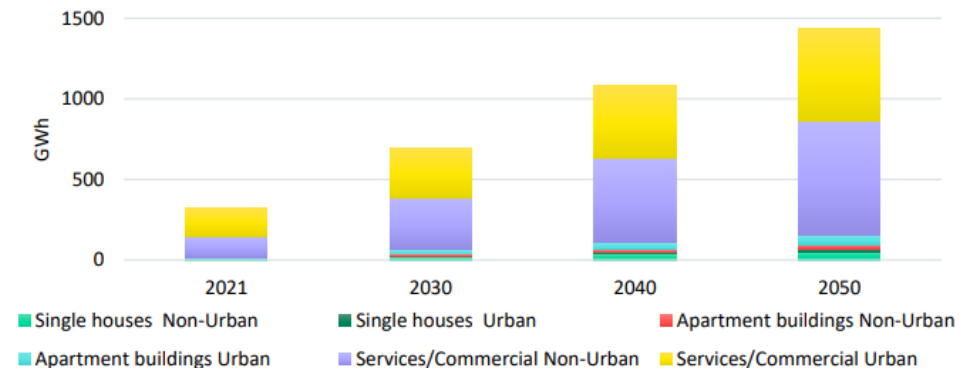

Figure 6-5. Cooling demand projections till 2050 (without industry)

\ ENERGIATÕHUSUS SOOJUS-JAHUTUSE VALDKONNAS

- **Kaugkütteseaduse muudatus heitsoojusevõtu soodustamiseks.** Heitsoojuse kaugküttevõrkudes kasutusele võtmise toetusmeetmete väljatöötamine ja pilootprojektide rakendamine. **Mis on vajalik teha heitsoojuse kasutuselevõtuks?**
- **Madalatemperatuurilise kaugkütte käsitlemine planeeringutes** (uued elamupiirkonnad), hoonete energiatõhususe miinimumnõuete täpsustamine. Madalatemperatuurilise kaugkütte pilootprojektide elluviimine. **Mis piirkondades? Millist regulatsiooni on vaja selleks muuta (kas piisab planeeringutest)? Madalatemperatuurilise kaugkütte potentsiaali hindamine ja rakendamine.**
- Katlamajade (sh koostootmisjaamade) energiatõhususe suurendamiseks toetusmeetmete väljatöötamine. **Suitsugaaside kondensaatorid ja nende toetamine? Innovatiivsete kaugkütte piirkondade arendusprojektide toetamine, sh energiatõhususe ja efektiivsuse suurendamine ja fossiilkütuste asendamine (mis peaks sisaldama nii heitsoojust, madalatemperatuurilisi, katlamajade moderniseerimine taastuvkütustele üleminekuks, soojuspumpade kasutusele võtuks, tulevikus ka vesinik, kütuseelemendid, biometaan jms).**
- **Soodustada olemasoleva kaugkütte- ja -jahutussüsteemi renoveerimist** ning üleminekut päikeseenergiale ja soojuspumpadele (toetused, regulatsioonid) **Kas ja kuidas elektrifitseerida kaugkütte? Kuidas arvestada soojuspumpade lahendustega?**
- **Soojusmajanduse arengukavade toetamise meetme (KIK) jätkamine** soojusmajanduse arengukavade uuendamiseks tuues juurde jahutuse, uued kaugkütte piirkonnad (täna soojusmajanduse arengukavad kaugküttega KOV-des ainult)

ENERGIAJUHTIMINE ETTEVÕTETES (SH TÖÖSTUSES)

1. **Suunised ettevõtjatele** rohepöörde tempoga kaasamiseks ja taastuvelektri tootmisse panustamiseks
2. **Vesiniktehnoloogiate täiendav arendamine ja kohaliku kasutamise suurendamine tööstuste vaatest;** vesiniku kättesaadavuse parandamine
3. **Taastuenergia (s.h biogaasi) tootmise toetamine** tööstusettevõtetes, teeninduses ja põllumajanduses
4. **Energiaauditi läbiviimine** väikese ja keskmise suurusega ettevõtetes ühikhinna alusel. **EnKS kohaselt VKE-dele vaja meedet, kelle ülesanne?**
5. **Toetuskeemid tööstus- ja teenindusettevõtetele.** Tööstuse digitaliseerimise ja automatiseerimise toetusprogramm. Ettevõtete ressursitõhususe parandamise toetusmeetmete pakkumine.
6. **Palju energiat vajavatele info- ja kommunikatsioonisüsteemi lahendustele** (nt andmekeskused, serveripargid, mobiilimastid) taastuenergia kasutamise ja tekkiva heitsoojuse kasutamise juhendi koostamine.

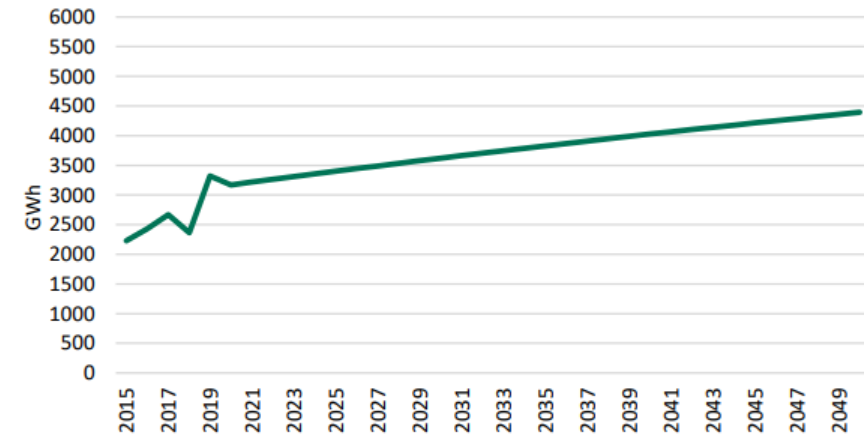

Figure 6-4. Industrial Heat Demand projections

ENERGIATÕHUSUS AVALIKUS SEKTORIS

REKS: Avalikus sektoris on keskvalitsusel Energiatõhususe direktiivi alusel kohustus aastas rekonstrueerida 3% keskvalitsuse hoonete põrandapinnast. Kohalike omavalitsuste hoonete rekonstrueerimine on sõltunud peamiselt erinevatest toetusmeetmetest.

- **Energiajuhtimissüsteemide rakendamine avaliku sektori asutustes** (VV memo)
- **Avaliku sektori hoonete rekonstrueerimise toetused** (keskvalitsus ja omavalitsused), sh haridus, sotsiaal (RaM?). Meetmemääruse täiendustepanekud? Mis aastani on vajalik toetusmeetmeid pakkuda?
- **Energiatõhususe regionaalsete/kohalike nõustamiskeskuste/nõustamispunktide loomine**, sh ekspertide koolitamine

\ ENERGIATÕHUSA KÄITUMISE KUJUNDAMINE

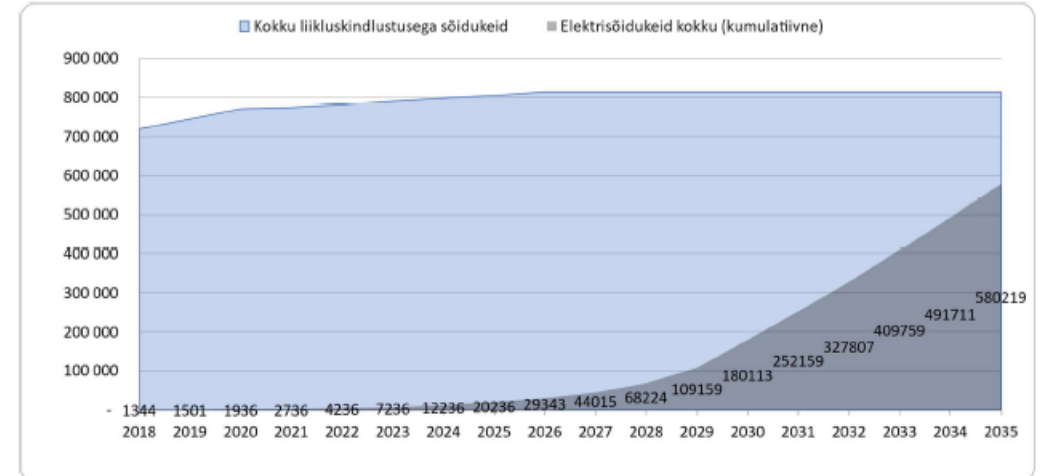
- **Energiakasutuse maksustamise põhimõtete ülevaatamine** (aktsiisid ja käibemaks), kaaludes progresseeruvat ja diferentseeritud maksustamist. Energiatõhususe esile seadmine planeerimisel, sh maksudes, riigihangetes, planeeringutes, poliitikakujunduses - energiakõhususe direktiivi rakendamiseks juhendi koostamine.
- **Tarbijate energiakõhususe alase teadlikkuse suurendamine ja energiakõhususe investeeringute edendamine** (energiatootjate, - müüjate ja võrguettevõtete roll), sh energiakõhususkohustuste süsteemi loomine (vt järgmine punkt); Kohustus tarbijate seas energiakõhususe alast teadlikkust suurendada; energiakõhususe investeeringute toetusmeetmete väljatöötamine.
- **Energiasäästu vabatahtlik ja kohustuslik süsteem** (VV memo). Ühiskondlik kokkulepe tarbijate (sh korteriühistute), müüjate, kinnisvaraarendajate jt osapoolte vahel energiatarbimise vabatahtlikuks piiramiseks
- **ELEKTRI TARBIMISE JUHTIMISE RAAMISTIKU LOOMINE.** Tarbijatele/tootjatele soovitusel tarbimise juhtimiseks, elektrivõrguettevõtte kaudu tarbimise säästu edendamine (kohustus, ressursid säästu edendamiseks); maksukoormuse erisus tarbimise lõikes (nt Elektrilevil lisanduvad valikpaketid tipukoormuse väliselt soodsama tasuga, tarbimise juhtimine läbi energiateenuse pakujate (nt arvele info, astmeline tariif vms). **Kas see peaks olema kohustuslik või valikpakett? Täiendavaid jaamu tiputarbimise tagamiseks vaja pole.**

TRANSPORT 2035 = TE24% (TLAK MUUDATUSE ETTEPANEKUD)

- **Alternatiivkütuste** maksustamise regulatsiooni uuendamine, mis võimaldab erinevatel kütustel jääda valikusse ja soodustada biokütuste tootmist, fossiilkütuste kasutamise maksustamine transpordis
- **Transpordivahendite maksustamine emissiooni põhiselt** (personaaliiklusvahendite kubatuuri- või võimsuse maks)
- Taristu rekonstrueerimine (tänavavalgustus, kergliiklusteed) ja infrastruktuuri arendamine **kergliikluse integreerimiseks** asulasisesesse transpordivõrku
- Säästliku ja innovatiivse **ühis- ja nõudepõhise transpordi arendamine** koostöös kohalike omavalitsustega (vahendite suunamine KOV eelarvesse)
- Elektrisõidukite ostutoetus (maapiirkonnad) - **KeM meede linnaelanikele täna, kas vajalik ka maapiirkonnas? (TLAK teema).**
- **LNG roll transpordikütusena** – kasutuse põhimõtete kirjeldamine (transpordis, tööstuses, energeetikas). LNG taristu arendamine (jaamade väljaarendamine, jaamad kui gaasivarude hoidjad) -> ootus TLAK-le (sisend gaasiliidult).

- On elektriautode elektritarbimine aastaks 2035 mahus kuni 1,1 TWh aastas ning vedelkütuste tarbimine ca kuni 2,2...2,8 TWh väiksem (Tepsli OÜ arvutused).

JOONIS 7. TRANSPORDI ELEKTRIFITSEERIMINE (TEPSLI OÜ ARVUTUSED)

\ JÄRGMISED SAMMUD

- Koostatakse poliitikainstrumentide aruanne, mis läheb tagasidestamiseks energiatalgud.ee lehele
- **Järgmine kohtumine 8.03 (kutsed saadetakse kalendritesse)**